

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๖ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นางปราณีต พันธุ์สรน้อย
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๘๘ หมู่ที่ ๔ บ้านหนองพะยอม ตำบลลุงเขว้า อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
โทรศัพท์ ๐๙๒-๙๐๖๓๖๔๗
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๔
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปี ๖.....
สถานบันการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.).....
คณะ/สาขาวิชา-.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๓๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก : ไร่นาสวนผสม
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงปลูกผักสวนครัว ผักพื้นบ้าน และแปลงสมุนไพร

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน....๗....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ : ๑. เศรษฐกิจพอเพียง การผลิตปุ๋ย เกษตรครบวงจร เกษตรผสมผสาน ความหลากหลายทางชีวภาพ สมดุล

๒. ปศุสัตว์ เน้นกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ได้แก่ ๑) เลี้ยงหมู ๒) ไก่พันธุ์ไข่ ๓) ปลากินพืช

๓. นาข้าวและโรงสีข้าวขนาดเล็ก และโรงอัดฟางข้าว การคัดพันธุ์เบื้องต้น การทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ และบรรจุภัณฑ์

๔. การอารักขาพืช ควบคุมแมลงโรคศัตรูพืช เช่น ๑) การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา ๒) การผลิตจุลินทรีย์หน่อกล้วย ๓) การใช้
แทน

๕. การเผาถ่านไบโอชาร์

๖. ขนมไทยและการแปรรูป

๗. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๕.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง ๒. ปศุสัตว์ ๓. พืชไร่ ๔. นาข้าว ๕. โรคและแมลง ๕. การแปรรูป

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง

๒. เกษตรทฤษฎีใหม่

๓. เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การตรวจวิเคราะห์ดิน

๒. การทำปุ๋ย

๓. ส่งเสริมอาชีพ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

เศรษฐกิจพอเพียง วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้สมาชิกหรือชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในด้านต่างๆ อย่างยั่งยืน โดยยึดหลักทางสายกลาง ไม่ประมาท และมีความรอบรู้ในการใช้ชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

รูปแบบการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ ดังนี้

สร้างความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่สมาชิก

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิด เป็นแนวทางที่ทำให้สมาชิกทุกคนพยายามพึ่งพาตัวเอง ดำเนินชีวิตบนแนวคิดที่มีความสุขของคนในครอบครัวเป็นเป้าหมาย ภายใต้ความพอเพียง เรียบง่าย ยั่งยืน ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เอื้อเพื่อเกื้อกูลกันและกันในชุมชน โดยมีแนวคิดที่ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ความพอประมาณ ความพอประมาณ ในความหมายของสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองพยอม คือ การใช้ชีวิตให้เหมาะสม ทั้งการหามาและใช้ไป มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ทำงานหารรายได้ด้วยช่องทางสุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ส่วนความพอประมาณในการใช้จ่าย ก็คือมุ่งเน้นไปที่การใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ฐานะความเป็นอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว และในขณะเดียวกัน ก็ใช้จ่ายในการดูแลตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสม ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป ไม่อยู่อย่างลำบาก

ความมีเหตุผล ด้านความมีเหตุผล ก็คือ การตัดสินใจ การเลือกใช้ เลือกซื้อสินค้า สิ่งของ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล มีการไตร่ตรองถึงเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสมอย่างถี่ถ้วน คำนึงถึงผลที่อาจตามมาจากการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ไม่ตัดสินใจตามอารมณ์ หรือจากสิ่งที่คนอื่นบอกมา โดยปราศจากการวิเคราะห์ถึงประโยชน์หรือความเหมาะสมกับตนเอง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในโลกที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะการทำเกษตรที่ต้องประสบกับความไม่แน่นอนของสภาพดิน/ลม ฟ้า อากาศ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด การเปลี่ยนแปลงด้านการตลาด สมาชิกจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอยู่เสมอ มีการเตรียมแผนสำรองสำหรับการผลิต การจัดการในฟาร์ม ช่องทางการจำหน่าย ซึ่งประธานกลุ่มก็พยายามอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มหาช่องทางให้มีรายได้หลายทางเพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องรายรับ ที่มาจากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรอย่างเดียว ส่งเสริมให้มีการปลูกผักสวนครัวไว้

บริโภค ดังจะเห็นได้จากช่วงแรกที่มีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ คนส่วนใหญ่ต้องหยุดอยู่บ้าน ไม่สามารถออกไปข้างนอกได้ หลายคนปรับตัวไม่ได้ ต้องประสบกับการขาดแคลนอาหาร แต่คนในชุมชนบ้านหนองพยอมยังคงสามารถมีอาหาร พืชผัก ผลไม้ แบ่งปันกันในชุมชน ดำรงชีวิตได้อย่างไม่ลำบาก

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

-ไม่มี-

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

- ประชุมคณะกรรมการ ศพก. เชื่อมโยงแปลงใหญ่ ระดับ อำเภอ ๔ ครั้ง/ปี
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก. เชื่อมโยงแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ๔ ครั้ง/ปี
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ๒ ครั้ง/ปี

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบ ใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ความต้องการที่จะเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และสร้างความยั่งยืนให้กับอาชีพเกษตรกรรม

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้

โรคและแมลงศัตรูพืชที่มีความหลากหลายมากขึ้น สภาพอากาศที่แปรปรวนและภัยธรรมชาติ ทำให้ต้องปรับตัว ปรับวิธีการทำการเกษตรเพื่อสามารถบริหารจัดการในพื้นที่ตนเองได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การทำบัญชีครัวเรือน การทำปุ๋ยหมัก กาคัดเลือกพันธุ์และการบริหารจัดการ แปลง เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เนื่องจากปัจจุบันปุ๋ยเคมีมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นทุกปี ดินเสื่อมสภาพจากการทำการเกษตร ใช้สารเคมีและเครื่องจักรกลในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน สภาพอากาศมีความแปรปรวน สูง โรคและแมลงศัตรูพืชต่างๆ มีการระบาดของรุนแรง ผลผลิตไม่ได้ตามที่เกษตรกรตั้งเป้าหมายไว้ การตรวจวิเคราะห์ดินเป็น กิจกรรมพื้นฐานในการทำการเกษตร เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานแล้วแปลข้อมูลว่าอยู่ระดับต่ำ ปานกลาง หรือสูง ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าเพียงพอหรือขาดแคลน การให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยพืชแต่ละชนิด ผลการวิเคราะห์ ดินเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงกำลังการผลิตของดินที่มีผลต่อการตัดสินใจ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนเพาะปลูกพืช การเลือก ชนิดและพันธุ์พืช อัตราและชนิดของปุ๋ยเคมี ตลอดจนการจัดการอื่นๆร่วมด้วย เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเหมาะสมกับ ศักยภาพของดิน ลดต้นทุนการซื้อสารเคมี และวัสดุปรับปรุงดินต่างๆ ซึ่งจะทำให้ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้ การมุ่งเน้น ความเข้าใจในการแก้ปัญหาดิน การเข้าใจในสภาพดิน เพื่อใช้ประโยชน์จากการใช้ปุ๋ยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.เก็บตัวอย่างดิน ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญมาก

๒.ตรวจวิเคราะห์ดินหาค่า NPK โดยใช้ชุด NPK test ดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญมาก

๓.อ่านผลและใช้ปุ๋ยเคมีตามผลการวิเคราะห์

การจัดทำปฏิทินการผลิต

การวางแผนและกำหนดตารางเวลาสำหรับการผลิตสินค้าหรือบริการต่างๆ ภายในองค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

การคัดเลือกท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง

การคัดเลือกท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพ การเลือกท่อนพันธุ์ที่เหมาะสมจะช่วยให้การเจริญเติบโตของต้นมันสำปะหลังเป็นไปได้ดีและลดความเสี่ยงจากโรคและแมลง

-หลักการเก็บเกี่ยว พักแปลงอย่างจริงจัง ๑-๒ เดือน และกำจัดวัชพืชบริเวณรอบแปลง

-จัดหาท่อนพันธุ์พันธุ์ทนทานจากแหล่งอื่น จากแปลงที่ปลอดโรค และทราบที่มาชัดเจน (ถึงแม้ทราบว่าเมื่อปลูกแล้วจะพบอาการใบด่างตั้งแต่แตกยอดในช่วงแรกของการปลูกก็ตาม) ให้แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช

-ตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้การป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทุกชนิด โดยเฉพาะแมลงหริ่งขาวพาหะนำโรค

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ...ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....ไร่-งาน-วา)

- ๑.๒)มันสำปะหลัง..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....(ไร่-งาน-วา)
- ๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๒.๑)ปลา..... จำนวน.....-.....(หน่วย.....)
- ๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)
- ๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)
- ๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๓.๑)กระบือ..... จำนวน.....๕.....(ตัว)
- ๓.๒)หมู..... จำนวน.....๕..... (ตัว)
- ๓.๓)ไก่..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)
- ๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๔.๑)แปลงผัก..... จำนวน.....๑ งาน.....(หน่วย.....)
- ๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)
- ๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)
- ๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)
- ๑) สินค้า.....มันสำปะหลัง.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๑.๑)ค่าวัสดุ..... เป็นเงิน ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท/ไร่
- ๑.๓)ค่าแรงเป็นเงิน..๑,๕๐๐-๒,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ๑.๔)ค่าใช้จ่ายอื่นๆ..... เป็นเงิน...๕๐๐-๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต๕,๐๐๐-๘,๐๐๐.....บาท/ไร่
- รายได้๑๐,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้
- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
- ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไข่ไก่ ผักสวนครัว.....
- เฉลี่ยรายได้วันละ.....๑๐๐-๓๐๐.....บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
- ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....กล้วย.....
- เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๒๐๐.....บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
- ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปลา.....
- เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๑,๐๐๐.....บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
- ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว มันสำปะหลัง.....
- เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐.....บาท/ปี
- ๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
- ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง ได้พัฒนาตนเอง ประกอบสัมมาชีพ และพออยู่ พอกิน มีความความพอประมาณ ใช้ชีวิตให้เหมาะสม ทั้งการหามาและใช้ไป มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ทำงานหารรายได้ด้วยช่องทางสุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ส่วนความพอประมาณในการใช้จ่าย ก็คือมุ่งเน้นไปที่การใช้จ่ายอย่างเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว และในขณะเดียวกัน ก็ใช้จ่ายในการดูแลตนเองและครอบครัวอย่างเหมาะสม ไม่ตระหนี่ถี่

เหนียวจนเกินไป ไม่อยู่อย่างลำบาก มีเหตุมีผล ก็คือ การตัดสินใจ การเลือกใช้ เลือกซื้อสินค้า สิ่งของ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุมีผล มีการไตร่ตรองถึงเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสมอย่างถี่ถ้วน คำนึงถึงผลที่อาจตามมาจากการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ไม่ตัดสินใจตามอารมณ์ หรือจากสิ่งที่คนอื่นบอกมาโดยปราศจากการวิเคราะห์ถึงประโยชน์หรือความเหมาะสมกับตนเอง และมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในโลกที่ไม่มีอะไรแน่นอน โดยเฉพาะการทำเกษตรที่ต้องประสบกับความไม่แน่นอนของสภาพดิน/ลมฟ้า อากาศ ภัยธรรมชาติ โรคระบาด การเปลี่ยนแปลงด้านการตลาด

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ลดการใช้ปุ๋ยเคมี อนุรักษ์และบำรุงดิน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.) โดยรักษาความสมดุลของพื้นที่โดยรอบ ศพก.

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

การทำเกษตรปลอดภัย ลดการใช้สารเคมี โดยนำมูลสัตว์ไปหมักเพื่อใช้เป็นปุ๋ย

- บ้านหนองพยอมเป็นหมู่บ้านโค-กระบือต้นแบบของสำนักงานปศุสัตว์ สมาชิกจึงมีการเลี้ยงโค-กระบือจำนวนมาก เกือบทุกหลังคาเรือน ดังนั้นแต่ละบ้านจึงมีมูลโค-กระบือ เพื่อนำไปหมักใช้เป็นปุ๋ยคอกต่อไป

- การเชื่อมโยงของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านหนองพยอมกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก อ.หนองบุญมาก ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ ม. ๔ บ้านหนองพยอม ตำบลลุงเขว้า อำเภอหนองบุญมาก) มีการเลี้ยงสุกร และได้ใช้มูลสุกรในการนำไปหมัก เพื่อผลิตปุ๋ยหมักนำไปใช้เป็นปุ๋ยคอกต่อไป

- การเชื่อมโยงของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านหนองพยอมกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก อ.หนองบุญมาก ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ ม. ๔ บ้านหนองพยอม ตำบลลุงเขว้า อำเภอหนองบุญมาก) มีการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ และได้ใช้มูลไก่ในการนำไปหมัก เพื่อผลิตปุ๋ยหมักนำไปใช้เป็นปุ๋ยคอกต่อไป

- ฐานเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน มีฐานเรียนรู้หมูหลุม สามารถใช้มูลสุกรไปใช้หมักทำปุ๋ยคอกต่อไปได้ ซึ่งอนุญาตให้สมาชิกฯ นำไปใช้ได้ตามที่สมาชิกต้องการ

- การเชื่อมโยงของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านหนองพยอมกับกลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลุงเขว้า ได้รับการสนับสนุนจากมันสำปะหลัง จากบริษัทพีเค แอดวานซ์ สตาร์จ จำกัด

การทำปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ เช่น การผลิตจุลินทรีย์หน่อกล้วยและการใช้น้ำหมักชีวภาพ

ปุ๋ยมูลสัตว์ จากโคกระบือ และหมูหลุมจากฐานเรียนรู้

ปุ๋ยมูลสัตว์ จากสุกร และไก่พันธุ์ไข่

ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา (Korat Organic Standard : KOS)

การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ตามแนวคิด “เกษตรอินทรีย์ 5 ดี วิถีคนโคราช” สู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา (Korat Organic Standard : KOS) ให้แก่สมาชิก

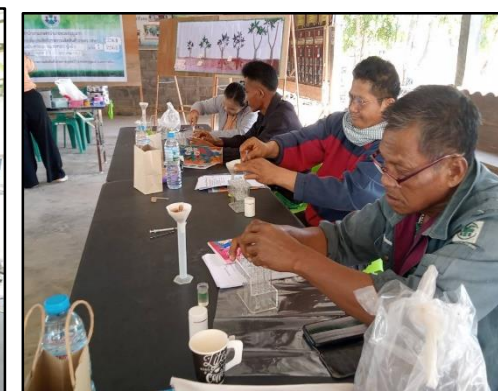

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
เป็นแหล่งเรียนรู้ อบรม และศึกษาดูงาน เช่น การอบรมเกษตรกรผู้นำ การอบรมเศรษฐกิจพอเพียง การอบรม
เศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็กและเยาวชน การอบรมสร้างอาชีพแก่เกษตรกรเป็นต้น เช่น

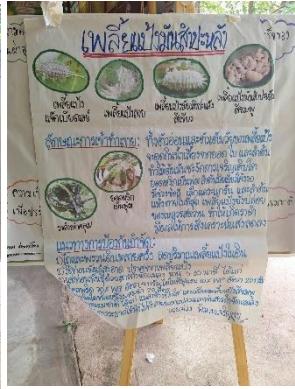
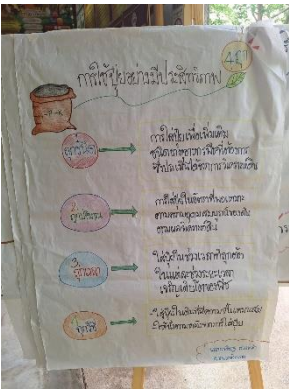
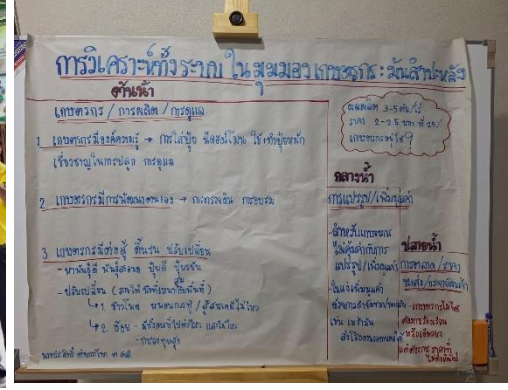
การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กิจกรรม : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘

ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองบุญมาก หมู่ที่ ๔ ต.ลุงเขว้า

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
กิจกรรม : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๘
ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองบุญมาก หมู่ที่ ๔ ต.ลุงเขว้า

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
กิจกรรม : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ (ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้) วันพฤหัสบดีที่ ๒๖
มิถุนายน ๒๕๖๘ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนองบุญมาก หมู่ที่ ๔ ต.ลุงเขว้า

กิจกรรมส่งเสริมและขยายผลสู่เด็กและเยาวชนในชุมชน โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ วันที่ ๒๔ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การช่วยเหลือชาวบ้านและสมาชิกที่มีความเสี่ยง ฝ่าระว่างการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

จากสภาพปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-๑๙ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนมากมาย หลายคนตกงาน รายได้ตกต่ำ ไม่เพียงพอต่อการยังชีพและหาอาหารเลี้ยงดูคนในครอบครัว ทำให้เกิดความอดอยาก หิวโหย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวผู้ยากไร้ และด้อยโอกาส ที่มีทั้งผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรัง เด็กและเยาวชน

การขาดแคลนอาหารซึ่งเป็นปัจจัยแรกในการดำรงชีวิต ส่งผลต่อร่างกาย การเจริญเติบโตของเด็กเยาวชน สุขภาพของผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา และอาจนำไปสู่การทุพพลภาพและถึงแก่ชีวิตได้ เพื่อบรรเทาความทุกข์ยากเดือดร้อนจากการขาดแคลนอาหารในครอบครัวของผู้ด้อยโอกาสในชุมชน นางปราณีตพันธ์สรน้อย ประธานกลุ่ม และสมาชิก ได้ร่วมกันจัดอาหารอาหารและของใช้พื้นฐาน ไปมอบให้ผู้ป่วย หรือผู้มีความเสี่ยงที่ต้องกักตัว เพื่อบรรเทาความทุกข์ยากเดือดร้อนอย่างสม่ำเสมอ มาตลอด ๒ ปี เต็ม

การช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

ของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมจังหวัดนครราชสีมา สาขาอำเภอหนองบุญมาก

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ให้คำแนะนำตามโอกาส เช่น การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรประจำปี การทำประชาคม การตรวจสอบพื้นที่ที่มี
การเผาเศษวัสดุในไร่นา เป็นต้น

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชนหรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ให้การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก กิจกรรมยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยดำเนินการในโรงเรียนบ้านลุงเขว้า ตำบลลุงเขว้าเป็นแห่งแรก และต่อยอดที่โรงเรียนบ้านใหม่สมบูรณ์ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอนองบุญมาก ดังนี้

โรงเรียนบ้านลุงเขว้า ได้ดำเนินกิจกรรมยุวเกษตรกรแบบบูรณาการร่วมกับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในช่วงระยะเวลา เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ของแต่ละปี ซึ่งเป็นระยะต้นเปิดเทอม โดยนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือการส่งเสริมความรู้ด้านอาชีพทางการเกษตร กล่าวคือมีความมุ่งมั่นในความรักในอาชีพการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ถึงแม้ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ก็มีความคาดหวังว่า เด็กรุ่นใหม่จะนำความรู้มาพัฒนาการเกษตร ทำการเกษตรแบบ SMART คือ ทำน้อยได้มาก บริหารจัดการแบบเกษตรอัจฉริยะ ปลูกผักปลอดสารพิษ ทำการเกษตรที่ลำบาก ยากจน

การดำเนินโครงการได้ก่อให้เกิดความร่วมมือ ของเป้าหมาย คือ นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนทั้งหมด (ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักการภารโรง แม่ครัว) รวมถึงสถาบันครอบครัว (ผู้ปกครอง) ที่ได้กระทำร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ คือ ไม่มีความรู้สึกถึงความเป็นภาระ เป็นการกระทำที่สร้างเสริมความสุข สามัคคี

กิจกรรมที่ดำเนินการและพื้นที่ในการทำการเกษตร โรงเรียนบ้านลุงเขว้า

ชั่วโมงกิจกรรมของแต่ละสัปดาห์ ทางโรงเรียนจะจัดสรรเวลาให้กับแต่ละชั้นเรียน เข้าดำเนินกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของครูประจำชั้น โดยมีนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่ประจำตำบล เข้าไปให้การดูแลและสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะตามชั่วโมงวิชากิจกรรมที่ได้ตกลงล่วงหน้ากับทางโรงเรียน

การจำหน่ายและการนำไปใช้ประกอบอาหารภายในโรงเรียน

เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้นักเรียน แต่ละชั้นเรียนจะให้เด็กแบ่งผลผลิตที่ได้ไปจำหน่ายที่ตลาดนัดในชุมชน และบางส่วนแบ่งให้แม่ครัวในโรงเรียนทำอาหารเพื่อรับประทานกลางวันในโรงเรียน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ นางปราณีต พันธุ์สระน้อย ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองพยอม ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอนองบุญมาก ได้ดำเนินการรวบรวมเมล็ดพันธุ์ผักจากสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง ได้มอบเมล็ดพันธุ์ผักที่รวบรวมจากสมาชิกโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เพื่อขยายผลสร้างแหล่งอาหารแก่ชุมชน และได้ส่งมอบเมล็ดพันธุ์ผัก จำนวน ๒๑ ชนิด เช่น บวบหอม พริก มะเขือ ผักโขม ถั่วฝักยาว ชมจันทร์ เป็นต้น เมื่อวันที่วันศุกร์ ที่ ๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๘ ณ วัดสวนป่าพุทธธรรม หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองหัวแรต อำเภอนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา จากนั้นได้ติดตามแต่ละตำบลในการดำเนินงาน และในเดือน มีนาคม-เมษายน ๒๕๖๘ เครือข่ายทั้ง ๙ ตำบล ได้ส่งมอบเมล็ดพันธุ์ผักกลับคืนธนาคารเมล็ดพันธุ์ผัก เพื่อขยายผลการดำเนินไป กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน ศพก.เชื่อมโยงโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

ส่งมอบเมล็ดพันธุ์ให้ 9 ตำบล วันศุกร์ ที่ 3 มกราคม พ.ศ.2568 ณ วัดสวนป่าพุทธธรรม หมู่ที่ 3 ต.หนองหัวแรต

นอกจากนั้นธนาคารเมล็ดพันธุ์อำเภอหนองบุญมาก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญมาก ได้ขยายผลด้วยการมอบเมล็ดพันธุ์ผักให้แก่เกษตรกรที่เป็นกลุ่มผู้ยากไร้ ขาดโอกาส และมีรายได้ในพื้นที่ตำบลลุงเขว้า จำนวน ๖ ครัวเรือน ในกิจกรรมของปกครองอำเภอหนองบุญมาก โดยมีนายพงษ์เทพ จันทร์นอก นายอำเภอหนองบุญมาก นางสาวจิราพร แซ่ต่าง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญมาก และนางปราณีต พันธุ์สระน้อย เป็นตัวแทนมอบแก่เกษตรกร

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน ศพก.เชื่อมโยงโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร

๒. ร่วมประชุมคณะกรรมการ ศพก. เชื่อมโยงแปลงใหญ่ในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

๓. การร่วมงานถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ประจำปี ๒๕๖๘

เมื่อพุธ ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองบุญมาก โดยนายจารพัฒน์ ไตรพัฒนจันทร์ เกษตรอำเภอหนองบุญมาก ได้นำเกษตรกรสมาชิก ศพก.อำเภอหนองบุญมาก จำนวน ๘ ราย เข้าการร่วมงานถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ประจำปี ๒๕๖๘ ณ มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลัง แห่งประเทศไทย ตำบลห้วยบง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา และการถ่ายทอดความรู้กิจกรรมภายในงาน ซึ่งงานดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรได้ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานต่างๆในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บูรณาการร่วมกันให้บริการด้านการเกษตรตามภารกิจ สนับสนุนเกษตรกรในการเริ่มต้นฤดูกาลผลิตในปีการเพาะปลูกใหม่

ศพก.อำเภอหนองบุญมากได้ร่วมแสดงสินค้าและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์จากศพก.อำเภอหนองบุญมาก กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และร่วมจัดนิทรรศการเกษตรมูลค่าสูง ทุเรียนลุ่มน้ำมูล จากกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนหนองบุญมาก โดยนายเกษม กลัดกระโทก คณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอหนองบุญมาก

กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย การเสวนาหัวข้อ สถานการณ์ตลาดมันสำปะหลัง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสถานีเรียนรู้ ๕ สถานี ดังนี้

๑. สถานีที่ ๑ ปลุกมันสำปะหลังต้องรู้ “ดินดี ปุ๋ยพอดี มีกำไร”
๒. สถานีที่ ๒ ปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลังและพันธุ์ต้านทาน (อิทธิ ๑ ๒ และ ๓)
๓. สถานีที่ ๓ รู้เท่าทัน ป้องกันโรคใบด่างมันสำปะหลัง
๔. สถานีที่ ๔ วิธีการขยายพันธุ์มันสำปะหลังแบบเร่งรัด (X๒๐ และ X๘๐)
๕. สถานีที่ ๕ แปรรูปอาหารสัตว์จากใบมันสำปะหลัง

ภาพกิจกรรม การร่วมงานถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ประจำปี ๒๕๖๘

ภาพกิจกรรม การร่วมงานถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ประจำปี ๒๕๖๘

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
-มีความภาคภูมิใจและปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำวันนี้ให้ดีที่สุด

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายจารพัฒน์ ไตรพัฒน์จันทร์	เกษตรอำเภอ	ประธานคณะทำงาน
๒. นางสาวจิราพัชร โฉมเกษม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต (งานแปลงใหญ่) คณะทำงาน
๓. นางสาวพรณิชา สายบุญลี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มอารักขาพืช คณะทำงาน
๔. นางสาวจิราพร แซ่ต่าง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	ผู้รับผิดชอบงาน ศพก. คณะทำงานและเลขานุการ

- ดำเนินการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
- จัดทำปฏิทินการผลิตพืชที่เป็นสินค้าหลัก สินค้าที่โดดเด่นของอำเภอหนองบุญมาก
- ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้ การสัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ไม่มี-

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

รูปภาพประกอบการถอดบทเรียน

